

14 בפברואר 2008

חוזר לקוחות 3/08

אנו מתכבדים לשלוח את חוזר מספר 3/08 ללקוחותינו במגזר מוסדות הציבור. החוזר כולל:

1. עידכוני חקיקה.
2. תשובה לשאלה שהופנתה למשרדנו: האם עמותות וחברות לתועלת הציבור מחוייבות בעריכת מכרזים או בקבלת הצעות מחיר?

1. עידכוני חקיקה

1.1. ביטול מס מעסיקים:

החל מחודש ינואר 2008 בוטל מס המעסיקים. מס המעסיקים היה מס בשיעור של 4% שהוטל על הוצאות השכר. החוק חוקק בשנת 1975. בשנת 1992 בוטל המס לגבי מרבית המעסיקים במשק ונותר לגבי מוסדות ציבור בלבד. ביטול המס לגבי מוסדות ציבור הינו תיקון עיוות שנמשך שנים. המשמעות הכספית/תקציבית של ביטול המס הוא הקטנת הוצאות השכר החל משנת 2008 בשיעור של 4% לעומת שנת 2007.

1.2. תיקון מספר 11 לחוק העמותות (תיקון 7 לחוק החברות) - דיווח לגבי תרומות מישות מדינית זרה:

בתאריך 24/1/08 פורסם תיקון 11 לחוק העמותות (תיקון 7 לחוק החברות) הנוגע לדיווח לגבי תרומות שנתקבלו מישות מדינית זרה. התיקון כולל תוספת סעיף 36א. לחוק העמותות וסעיף מקביל לחוק החברות.

בהתאם לתיקון עמותה או חברה לתועלת הציבור שמחזורה הכספי עולה על 300,000 ש"ח נדרשת לציין בדוח הכספי האם קיבלה או לא קיבלה בשנה שאליה מתייחס הדוח הכספי תרומות מישויות מדיניות זרות ששוויין המצטבר עולה על סכום של 20,000 ש"ח. לגבי כל תרומה נדרש לציין:

- זהות נותן התרומה.
- סכום התרומה.
- מטרת התרומה או ייעודה.
- התנאים לתרומה, אם יש כאלה.
- העמותה/החברה נדרשת לפרסם מידע זה גם באתר האינטרנט שלה. במידה ואין לה אתר עליה להודיע לרשם העמותות שאין לה אתר.

מספר הערות בנוגע לתיקון:

- 1.2.1. בהתאם לדברי ההסבר להצעת החוק התיקון נועד להגביר את השקיפות בהתנהלותן של עמותות וחברות לתועלת הציבור בכל הקשור לקבלת תרומות ממדינות זרות ומגופים מדיניים זרים לצורך פעילות פוליטית בישראל.
- 1.2.2. סעיף 36א. (א) מגדיר מהי 'ישות מדינית זרה'.

1.2.3. בהתאם לתיקון נדרש לרשום באופן מפורש בדוחות הכספיים האם לא התקבלו תרומות מסוג זה. יש לציין שזוהי דרישה חריגה מאד. דוחות כספיים כוללים, בדרך כלל, דיווח על מצב קיים ולא על מצב שאינו קיים.

רצ"ב לנוחיותכם נוסח התיקון לחוק.

2. שאלה: האם עמותות וחברות לתועלת הציבור מחוייבות בעריכת מכרזים או בקבלת הצעות מחיר?

2.1. חוק העמותות וחוק החברות אינו כולל דרישה מפורשת לעריכת מכרזים (פומביים או סגורים) או קבלת מספר הצעות מחיר לצורך התקשרות לביצוע רכישות/שירותים מקצועיים. אנו סבורים שסעיף 27 לחוק העמותות וסעיף 254 לחוק החברות הכוללים בתוכם את חובת האמון של חברי הוועד/דירקטורים והחובה לפעול לטובת המוסד טומנים בחובם גם דרישה זו. סעיף 27 לחוק העמותות קובע:

'על חברי הוועד לפעול לטובת העמותה במסגרת מטרותיה ובהתאם לתקנון ולהחלטות האסיפה הכללית'.

התקשרות שמתבצעת שלא על סמך קבלת מספר הצעות מחיר (ולעיתים ללא מכרז) יכולה להעיד שהוועד המנהל אינו פועל לטובת העמותה. התקשרות שלא במחירי השוק פוגעת במקורות הכספיים של המוסד. לפיכך על מנת 'ליישם' סעיפים אלה בחוקים בכל הקשור להתקשרויות עם ספקים ונותני שירותים, על העמותה או החברה לתועלת הציבור לקבל מספר הצעות מחיר ולעיתים אף לערוך מכרז (פומבי או סגור).

על מנת לוודא ביצוע ההתקשרות באופן תקין ולטובת המוסד, המוסד נדרש לאמץ נוהל התקשרויות. העקרונות הבסיסיים שצריכים להיכלל בנוהל:

1. ההיקף הכספי ומספר הצעות מחיר הנדרש לגבי כל היקף התקשרות. לדוגמה (לא מחייב): התקשרות עד xxx ש"ח תחייב 3 הצעות מחיר, עד yyy 4 הצעות מחיר ומעל zzz מכרז פומבי.
2. הפורם המחליט. לדוגמה (לא מחייב): עד סכום TTT המנכ"ל מעל ועד מנהל.
3. תדירות קבלת הצעות מחיר לגבי שרותים הנרכשים דרך קבע.
4. אופן תיעוד הצעות המחיר.
5. אופן עריכת ההשוואה וקבלת החלטה על הספק הנבחר.

אנו מוצאים לנכון להדגיש שלא קיימת חובה לקבל את ההצעה הזולה ביותר אלא את ההצעה הטובה ביותר מתוך מכלול השיקולים. אולם בכל החלטה נדרש לרשום את הנימוקים להחלטה: 'זכתה ההצעה הזולה', 'ספק עם ניסיון יחודי', 'ניסיון עבר והפרש המחיר שלא מצדיק החלפתו וכו'. בכל מקרה נדרש לשקלל את הפרמטרים שהיוו שיקול בהחלטה ולתעד את השיקולים בקבלתה.

2.2. הוראות חוק ספציפיות: קיימות עמותות וחברות המחוייבות בעריכת מכרזים מתוקף חוקים או התקשרויות ספציפיות. לדוגמה עמותה המקבלת תמיכת מדינה לשיפוצים ממנהל תרבות (משרד המדע, התרבות והספורט) מחוייבת בעריכת מכרז פומבי בכל שיפוץ שהיקפו מעל 200 אלפי ש"ח.

חוק העמותות (תיקון מס' 11), התשס"ח-2008*

1. הוספת סעיף 36א בחוק העמותות, התש"ם-1980' (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 36 יבוא:

"תרומה מישות
מדינית זרה (א) בסעיף זה –

"ישות מדינית זרה" – כל אחד מאלה:

(1) מדינה זרה, לרבות –

(א) איחוד, ארגון או חבר של מדינות זרות
(בסעיף זה – איחוד מדינות זרות);

(ב) אורגן, רשות או נציגות של מדינה זרה או
של איחוד מדינות זרות;

(ג) רשות מקומית או מחוזית, רשות שלטונית
של מדינה זרה או של מדינה שחברה בברית
מדינות במדינה זרה (בסעיף זה – גוף זר);

(ד) איחוד, ארגון או חבר של גופים זרים;

(2) הרשות הפלסטינית, במשמעותה בחוק להארכת
תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון –
שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967²;

(3) תאגיד שהוקם בחיקוק של אחד מהגופים
המפורטים בפסקאות (1) או (2), או שגוף כאמור מחזיק
ביותר ממחצית מסוג מסוים של אמצעי השליטה
בתאגיד או שהוא מינה את התאגיד לפעול בשמו;
לעניין זה, "אמצעי שליטה", "החזקה" – כמשמעותם
בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968³;

"תרומה" – למעט הקלת מס, מלאה או חלקית, שניתנה מחוץ
לישראל.

(ב) (1) עמותה שמחזוריה עולה על 300,000 שקלים
חדשים, תציין בדוח הכספי לפי סעיף 36, אם קיבלה
או לא קיבלה בשנה שאליה מתייחס הדוח הכספי,
תרומות מישויות מדיניות זרות ששווין המצטבר עולה
על סכום של 20,000 שקלים חדשים; בפסקה זו, "מחזור"
– כהגדרתו בתוספת השניה.

(2) קיבלה העמותה תרומות כאמור בפסקה (1), יציינו
בדוח הכספי כל אלה, לגבי כל תרומה מישות מדינית
זרה:

* התקבל בכנסת ביום ח' בשבט התשס"ח (15 בינואר 2008); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק
הכנסת – 182, מיום ט' בכסלו התשס"ח (19 בנובמבר 2007), עמ' 41.

¹ ס"ח התש"ם, עמ' 210; התשס"ז, עמ' 349.

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשס"ז, עמ' 364.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

- (א) זהות נותן התרומה;
- (ב) סכום התרומה;
- (ג) מטרת התרומה או ייעודה;
- (ד) התנאים לתרומה, אם יש כאלה.
- (3) על העמותה לעשות כל שביכולתה כדי לדעת אם התרומה הגיעה מישות מדינית זרה, וחובת הדיווח כאמור בסעיף זה תחול אם ידעה או היה עליה לדעת שהתרומה היא מישות מדינית זרה כאמור.
- (ג) העמותה תפרסם באתר האינטרנט שלה מידע כאמור בסעיף קטן (ב); הודיעה העמותה לרשם כי אין לה אתר אינטרנט, יפרסם הרשם את המידע כאמור באתר האינטרנט של משרד המשפטים.
2. בסעיף 66 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- ”(א1) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הגשת מסמכים ודוחות לפי חוק זה וצורתם; תקנות לעניין דיווח לפי סעיף 37א טעונות אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.”
3. בתוספת השניה לחוק העיקרי –
- (1) בפרט א(3) –
- (א) בפסקת משנה (ב), בסופה יבוא “למעט תרומות מישות מדינית זרה כמשמעותן בסעיף 36א (בתוספת זו – תרומות מישות מדינית זרה);”;
- (ב) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:
- ”(ב1) תרומות מישות מדינית זרה;”
- (2) בפרט ב(1)(א) –
- (א) בפסקת משנה (2), בסופה יבוא “למעט תרומות מישות מדינית זרה;”;
- (ב) אחרי פסקת משנה (2) יבוא:
- ”(א2) תרומות מישות מדינית זרה;”
- (3) בפרט ג, אחרי “שמו של תורם” יבוא “למעט לגבי תרומות מישות מדינית זרה.”
4. בחוק החברות, התשנ”ט–1999⁴, בסעיף 345כד(ב), אחרי “36” יבוא “36א”.

תיקון חוק החברות
– מס’ 7

דניאל פרידמן
שר המשפטים

אהוד אולמרט
ראש הממשלה

דליה איציק
יושבת ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

⁴ ס”ח התשנ”ט, עמ’ 189; התשס”ז, עמ’ 332.